

НЕКРОЛОГ

ЇЇ НАУКОВА ПРАЦЯ БУЛА ШЛЯХЕТНО ГАРНОЮ (пам'яті Лариси Мірошниченко)

---

23 жовтня 2022 р. після тривалої тяжкої хвороби закінчилося земне буття нашої посестри Лариси Петрівни Мірошниченко.

Ми познайомилися 47 років тому в рідному для нас Київському музеї Лесі Українки (нині — Музей видатних діячів української культури). Відтоді усе наше подальше життя пройшло поруч: разом їздили у відрядження, виступали на наукових конференціях, готували виставки й вечори. Ми працювали за сусідніми столами, одночасно

брали до рук указку і йшли проводити екскурсії, схилялися над документами нашої патронеси, розшифровуючи й досліджуючи їх.

Лариса Мірошниченко народилася 18 серпня 1940 р. в містечку Снігурівка Миколаївської області. Вона надзвичайно любила свою малу батьківщину і в 2005-му підготувала та видала книжку «Моя Галаганівка» (Галаганівка — село Снігурівської громади на Миколаївщині) у співавторстві з Галиною Варавенко.

У 1962 р. Л. Мірошниченко закінчила філологічний факультет Київського університету і відтоді впродовж дванадцяти років викладала українську мову і літературу в київських школах. 1974-го вона прийшла в Київський музей Лесі Українки, назавжди поєднавши свою долю з нашою патронесою. Працювала на посадах молодшої, згодом старшої наукової співробітниці, завідувачкою масовим відділом і головною хранительською фондів. У 1983—1990 рр. була заступницею директора з наукової роботи новоствореного Національного музею літератури України, очоливши роботу з формування музейної експозиції. Працювала й головною хранительською фондів Музею книги і друкарства України. Ларисі Мірошниченко вдалося зібрати для музеїв Києва безліч унікальних експонатів. А скільки картотек і наукових паспортів написано її виразним, охайним почерком!..

З 1990-го по 2015-й Л. Мірошниченко — завідувачка сектором, старша, згодом провідна наукова співробітниця відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН

України. У 1993 р. захистила кандидатську дисертацію «Проблеми наукової біографії Лесі Українки у світлі документальних джерел».

Лариса Мірошниченко — авторка монографій «Над рукописами Лесі Українки: Нариси з психології творчості та текстології» (2001), «Леся Українка. Життя і тексти» (2011); упоряднича видань творів Лесі Українки «На крилах пісень» (серія «Перша книжка генія», 1994), «Вибране» (2003); Олени Пчілки «Золоті дні золотого дитячого віку...: автобіографічний нарис» (у співпраці з Аллою Ріпенко, 2011), «Український дитячий театр» (2016). Упродовж 2017—2018 рр. Л. Мірошниченко була науковою редакторкою тритомного видання «Леся Українка. Листи». У 2017-му видала книжку про старшого брата поетеси «Михайло Косач (Михайло Обачний)», виступивши упорядничею, авторкою наукових коментарів і приміток. У цьому виданні вміщено біографію М. Косача, його літературні твори, переклади, листи, а також наукове дослідження Л. Мірошниченко «Кобзарські думи в упорядкуванні Михайла Обачного» та публікацію нашого львівського колеги Володимира Шевчука «Природодослідник Михайло Косач» (про наукову діяльність М. Косача як фізика і метеоролога).

Л. Мірошниченко — авторка тематичних експозицій музеїв Косачів у Луцьку та Лесі Українки і родини Косачів у Новограді-Волинському. Свого часу вона разом із науковцем Олесем Шевченком започаткувала серію вечорів «Плеяда», які стали візитівкою Київського музею Лесі Українки. Вони були й авторами перших сценаріїв та співведучими вечорів. Цю традицію підхопив Літературно-меморіальний музей Лесі Українки у Новограді-Волинському, а Лариса Петрівна була постійною учасницею «Плеяд паростків Лесиноного краю» (традиційний вечір до дня народження поетеси) та Міжнародного свята літератури і мистецтв «Лесині джерела» до Дня пам'яті нашої патронеси. Часто, зокрема разом із професором Григорієм Штоном, вела велелюдні вечори «Лесині джерела» у Палаці культури Новограда-Волинського.

Л. Мірошниченко — лауреатка літературних премій ім. Сергія Єфремова, ім. Григорія Костюка, ім. Олени Пчілки (разом з А. Ріпенко), ім. Лесі Українки Житомирського обласного фонду культури. Лариса Петрівна була нагороджена найвищою відзнакою міста Новограда-Волинського — орденом «Звягель» (2011 р.). У 2021 р. їй присвоєно звання «Почесний громадянин міста Новоград-Волинський».

Життя дарувало немало щасливих миттєвостей, але не минуло й лихо. Одним із найстрашніших ударів долі була невиліковна хвороба і рання смерть єдиного сина, талановитого українського художника-графіка Юрія Галіцина (1964—2012). Л. Мірошниченко встигла упорядкувати й видати у 2016-му альбом творів Юрія.

Запам'ятався епізод, коли знімали фільм про Лесю Українку, де на фоні експозиції Київського музею Лесі Українки почергово читали її вірші Лариса Мірошниченко й Ада Роговцева. Ніколи не переставала дивуватися і захоплюватися тим, як їй вдалося вичитати й розшифрувати п'ять шарів автографа «Лісової пісні». Л. Мірошниченко активно співпрацювала з науковими журналами та фаховими збірниками, постійно публікувалася у часописі «Слово і Час», в якому представляла свої наукові розвідки. На жаль, нечастими були її інтерв'ю в періодиці (в одному з них вона скромно зазначила про те, що працювала над кожною зі своїх книг не менше десяти років). Якби ми з нею працювали, наприклад, у космічній галузі або медицині, то про її знахідки сьогодні говорили б у багатьох ЗМІ, проте текстологія і джерелознавство, на жаль, залишаються маловідомими і незрозумілими для багатьох діячів науково-творчої праці, тому про них знають здебільшого вузькі спеціалісти. А Лариса Мірошниченко — насправді визначна дослідниця творчої спадщини Лесі Українки та родини Косачів. У її домашньому архіві може бути ще не одне унікальне відкриття. Зокрема, там зберігається рукопис книги про родину Кривинюків, яку вона багато років намагалася опублікувати, але досі цього так і не вдалося зробити. Тепер маємо завершити цей проект, уже у вдячність їй та світлу пам'ять.

Алла ДИБА